EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 4.11.2021
COM(2021) 673 final

2021/0351 (NLE)

Ehdotus

NEUVOSTON PÄÄTÖS

ETA:n sekakomiteassa Euroopan unionin puolesta otettavasta kannasta 82 artiklan täytäntöönpanon taloudellisista yksityiskohdista tehdyn ETA-sopimuksen pöytäkirjan 32 muuttamiseen

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

PERUSTELUT

1. EHDOTUKSEN KOHDE

Tämä ehdotus koskee päätöstä, jolla vahvistetaan ETA:n sekakomiteassa Euroopan unionin puolesta esitettävä kanta Euroopan yhteisön ja Euroopan talousalueen väliseen sopimukseen, jäljempänä ’ETA-sopimus’, sisältyvän, ETA-sopimuksen 82 artiklan täytäntöönpanon taloudellisista yksityiskohdista tehdyn pöytäkirjan 32 muuttamiseen. Ehdotuksella muutetaan sääntöjä, joita sovelletaan ETA:n EFTA-valtioiden (Norja, Islanti ja Liechtenstein) osallistumiseen unionin ohjelmiin. Tarkoituksena on ottaa huomioon vuosien 2021–2027 monivuotisen rahoituskehyksen erityispiirteet siltä osin kuin on kyse Yhdistyneen kuningaskunnan Euroopan unionista eroamisen vaikutuksesta rahoitusosuuteen, jonka ETA:n EFTA-valtiot maksavat EU:n talousarvioon.

2. EHDOTUKSEN TAUSTA

2.1. ETA-sopimus

ETA-sopimuksen tavoitteena on edistää Euroopan unionin, Islannin, Liechtensteinin ja Norjan välisten, tasapuolisiin kilpailuedellytyksiin ja samojen sääntöjen noudattamiseen perustuvien kauppa- ja taloussuhteiden jatkuvaa ja tasapainoista vahvistamista, jotta voidaan luoda yhdenmukainen Euroopan talousalue, jäljempänä ’ETA’. ETA-sopimuksessa taataan ETA:n yksityishenkilöille ja talouden toimijoille yhtäläiset oikeudet ja velvollisuudet sisämarkkinoilla. Siinä määrätään neljää vapautta (tavaroiden, palvelujen, henkilöiden ja pääoman vapaa liikkuvuus) koskevien EU:n säädösten saattamisesta osaksi 30 ETA-maan lainsäädäntöä. ETA-sopimus kattaa lisäksi yhteistyön muilla tärkeillä aloilla, kuten tutkimus ja kehitys, koulutus, sosiaalipolitiikka, ympäristö, kuluttajansuoja, matkailu ja kulttuuri, joita kutsutaan yhteisesti ”sivuaviksi ja horisontaalisiksi” politiikoiksi.

ETA-sopimuksen 82 artiklassa määritellään säännöt, joita olisi sovellettava ETA:n EFTA-valtioiden rahoitusosuuteen, kun ne osallistuvat unionin ohjelmiin. ETA-sopimuksen pöytäkirjassa 32 määritellään tarkemmin säännöt, joita olisi sovellettava 82 artiklan täytäntöönpanoa koskevien taloudellisten yksityiskohtien osalta.

2.2. ETA:n sekakomitea

ETA:n sekakomitea on perustettu ETA-sopimuksen 92 artiklan nojalla. ETA:n sekakomitea koostuu sopimuspuolten edustajista, ja se voi tehdä päätöksiä, joista sovitaan unionin ja yhdellä äänellä puhuvien ETA:n EFTA-valtioiden välillä.

Sekakomitean tehtävänä on huolehtia sopimuksen tehokkaasta täytäntöönpanosta ja toiminnasta. Tässä tarkoituksessa se huolehtii mielipiteiden ja tietojen vaihdosta sekä tekee päätöksiä ETA-sopimuksessa määrätyissä tapauksissa ja sen pöytäkirjoihin liittyvissä asioissa. Tätä varten pöytäkirjaa 32 voidaan ETA-sopimuksen 98 artiklan perusteella muuttaa ETA:n sekakomitean päätöksellä sopimuksen 93 artiklan 2 kohdassa sekä 99, 100, 102 ja 103 artiklassa määrätyllä tavalla.

Oikeusvarmuuden ja ETA:n yhdenmukaisuuden takaamiseksi ETA:n sekakomitean olisi tehtävä päätös liitteiden ja pöytäkirjojen muuttamisesta unionin lainsäädännön kehityksen huomioon ottamiseksi. Näitä muutoksia olisi sovellettava samanaikaisesti unionin lainsäädäntöön tehtyjen muutosten kanssa ja ottaen asianmukaisesti huomioon sopimuspuolten sisäiset menettelyt.

2.3. Suunniteltu ETA:n sekakomitean säädös

ETA:n sekakomitean on määrä hyväksyä muutokset ETA-sopimuksen pöytäkirjaan 32, jäljempänä ’suunniteltu säädös’.

Suunnitellun säädöksen tarkoituksena on määrittää yksityiskohtaiset edellytykset ETA:n EFTA-valtioiden osallistumiselle EU:n ohjelmiin, jotta siihen voidaan sisällyttää uuden monivuotisen rahoituskehyksen hyväksymisestä johtuvat tarvittavat muutokset ja Yhdistyneen kuningaskunnan unionista eroamisesta aiheutuvat talousarviovaikutukset.

Suunnitellun säädöksen tarkoituksena on sisällyttää ETA-sopimuksen pöytäkirjaan 32 viisi kohtaa:

Täydennetään 1 artiklaa sisällyttämällä siihen seuraavat määräykset:

- määräys ETA:n EFTA-valtioiden rahoitusosuudesta EU:n talousarvioon otettuihin määrärahoihin aiempien toimien loppuun saattamista koskeviin budjettikohtiin liittyviä maksuja varten Yhdistyneen kuningaskunnan unionista eroamisen seurauksena. Aiempien toimien loppuun saattamista koskevat budjettikohdat sisältävät yksinomaan vuosien 2014–2020 monivuotisen rahoituskehyksen puitteissa allekirjoitettuihin sitoumuksiin liittyviä maksuja, joista Yhdistynyt kuningaskunta maksaa osuutensa, kunnes kaikki sitoumukset on maksettu. ETA-sopimuksessa ei tehdä eroa aiempien toimien loppuun saattamista koskevien budjettikohtien ja uusia EU:n ohjelmia koskevien budjettikohtien välillä, mikä johtaisi siihen, että ETA:n EFTA-valtiot maksaisivat EU:n talousarvioon tarpeettoman suuret rahoitusosuudet. On syytä muistaa, että aiempien laajentumisten yhteydessä on sovellettu käänteistä mekanismia, jonka seurauksena ETA:n EFTA-valtiot maksoivat EU:n talousarvioon tarvittavaa vähemmän. Sen jälkeen kun pöytäkirjaa 32 on muutettu, mekanismia ei enää sovelleta EU:n laajentumisen yhteydessä, ja se johtaisi aiempien toimien loppuun saattamista koskevien budjettikohtien osalta suurempaan suhdelukuun;
- määräys Next Generation EU -välineen (NGEU) määrärahojen ottamisesta mukaan, kun lasketaan ETA:n EFTA-valtioiden rahoitusosuutta Horisontti Eurooppa -ohjelman ja unionin pelastuspalvelumekanismin rahoittamiseen, jotta voidaan ottaa huomioon näiden ohjelmien määrärahojen kasvu;
- kaksi lisämääräystä, joilla selvennetään, miten ETA:n EFTA-valtioiden rahoitusosuus lasketaan, jos EU laajentuu tai jäsenvaltio eroaa unionista.

Lisätään uusi 8 artikla, jossa käsitellään ETA:n EFTA-valtioiden rahoitusosuuksien taloudellisia yksityiskohtia talousarviotakuiden osalta. Talousarviotakuiden erityisluonteen vuoksi ETA:n EFTA-valtion rahoitusosuutta ei voida sisällyttää kaikissa muissa EU:n ohjelmissa käytettävään vakiomenettelyyn. Talousarviotakuita varten myönnettävä rahoitusosuus vahvistetaan sen sijaan erillisissä rahoitusosuussopimuksissa.

Suunnitellusta säädöksestä tulee sopimuspuolia sitova ETA-sopimuksen 104 artiklan mukaisesti. Kyseisessä artiklassa määrätään, että ”*ETA:n sekakomitean tässä sopimuksessa määrätyissä tapauksissa tekemät päätökset sitovat, jollei niissä toisin määrätä, voimaantulostaan lähtien sopimuspuolia, joiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet niiden täytäntöönpanon ja soveltamisen turvaamiseksi*”. Lisäksi ETA-sopimuksen 119 artiklan mukaan ”*liitteet ja säädökset, joihin liitteissä viitataan, sellaisina kuin ne ovat mukautettuina tätä sopimusta varten, sekä pöytäkirjat ovat erottamaton osa tätä sopimusta*”.

ETA-sopimuksen 103 artiklassa määrätään seuraavaa: ”*Jos tällaista ilmoitusta ei ole tehty kuuden kuukauden kuluessa ETA:n sekakomitean päätöksestä, ETA:n sekakomitean päätöstä sovelletaan väliaikaisesti, kunnes valtiosäännön asettamat vaatimukset on täytetty, jollei*

sopimuspuoli ilmoita, että päätöstä ei voida soveltaa väliaikaisesti. Viimeksi mainitussa tapauksessa tai, jos sopimuspuoli ilmoittaa, ettei ETA:n sekakomitean päätöstä ratifioida, 102 artiklan 5 kohdassa tarkoitettu raukeaminen tulee voimaan kuukauden kuluttua tällaisesta ilmoituksesta, mutta ei kuitenkaan aikaisemmin kuin sinä päivänä, jona vastaava EY:n säädös pannaan täytäntöön yhteisössä."

3. UNIONIN PUOLESTA OTETTAVA KANTA

Komissio toimittaa ETA:n sekakomitean päätösluonnoksen neuvostolle hyväksyttäväksi unionin kantana. Komissio toivoo voivansa esittää sen ETA:n sekakomiteassa mahdollisimman pian.

Liitteenä olevan ETA:n sekakomitean päätösluonnoksen sisältö ja luonne eivät ole pelkästään neuvoston asetuksessa (EY) N:o 2894/94 tarkoitettuja teknisiä mukautuksia. Näin ollen unionin kannan vahvistaa neuvosto.

4. OIKEUSPERUSTA

4.1. Menettelyllinen oikeusperusta

4.1.1. Periaatteet

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT-sopimus) 218 artiklan 9 kohdassa määrätään päätöksistä "*sopimuksella perustetussa elimessä unionin puolesta esitettävien kantojen vahvistamisesta, silloin kun tämän elimen on annettava säädöksiä, joilla on oikeusvaikutuksia, lukuun ottamatta säädöksiä, joilla täydennetään tai muutetaan sopimuksen institutionaalisia rakenteita*".

Ilmaisu "*säädökset, joilla on oikeusvaikutuksia*" kattaa myös säädökset, joilla on oikeusvaikutuksia kyseiseen elimeen sovellettavan kansainvälisen oikeuden nojalla. Se kattaa myös välineet, joilla ei ole sitovaa vaikutusta kansainvälisen oikeuden nojalla mutta jotka "*voivat vaikuttaa ratkaisevasti sen säännöstön sisältöön, jonka unionin lainsäätäjä antaa*".[1]

4.1.2. Soveltaminen tässä asiassa

ETA:n sekakomitea on perustettu ETA-sopimuksella. Säädös, joka ETA:n sekakomitean on määrä antaa, on säädös, jolla on oikeusvaikutuksia. Suunniteltu säädös on sitova kansainvälisen oikeuden nojalla ETA-sopimuksen 103 ja 104 artiklan mukaisesti.

Suunnitellulla säädöksellä ei täydennetä eikä muuteta sopimuksen institutionaalisia rakenteita. Ehdotetun päätöksen menettelyllinen oikeusperusta on sen vuoksi SEUT-sopimuksen 218 artiklan 9 kohta yhdessä Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 2894/94 1 artiklan 3 kohdan kanssa.

4.2. Aineellinen oikeusperusta

4.2.1. Periaatteet

SEUT-sopimuksen 218 artiklan 9 kohdan nojalla annettavan päätöksen aineellinen oikeusperusta määräytyy ensisijaisesti sen suunnitellun säädöksen tavoitteen ja sisällön perusteella, jota unionin puolesta otettava kanta koskee. Jos suunnitellulla säädöksellä on kaksi tavoitetta tai siihen sisältyy kaksi osatekijää ja jos näistä tavoitteista tai osatekijöistä toinen on mahdollista määritellä pääasialliseksi tavoitteeksi tai osatekijäksi, johon nähden

[1] Unionin tuomioistuimen tuomio, 7.10.2014, Saksa v. neuvosto, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, 61–64 kohta.

toinen tavoite tai osatekijä on liitännäinen, SEUT-sopimuksen 218 artiklan 9 kohdan nojalla hyväksyttävällä päätöksellä on oltava vain yksi aineellinen oikeusperusta, eli se, jota pääasiallinen tai ensisijainen tavoite tai osatekijä edellyttää.

Kun suunnitellulla säädöksellä on samanaikaisesti useita tavoitteita tai kun siihen sisältyy useita osatekijöitä, joita ei voida erottaa toisistaan ja joista yksikään ei ole toisiin nähden liitännäinen, SEUT-sopimuksen 218 artiklan 9 kohdan nojalla annettavan päätöksen aineellisessa oikeusperustassa on poikkeuksellisesti mainittava kaikki asianmukaiset oikeusperustat.

4.2.2. Soveltaminen tässä asiassa

Suunnitellulla säädöksellä pyritään varainhoitosääntöjä ja taloudellista avustamista koskeviin tavoitteisiin, ja siihen sisältyy niitä koskevia osatekijöitä. Näitä suunnitellun säädöksen eri näkökohtia ei voida erottaa toisistaan eikä mikään niistä ole toiseen nähden liitännäinen.

Ehdotetun päätöksen aineellisena oikeusperustana ovat sen vuoksi seuraavat määräykset: Euroopan unionin toiminnasta tehty sopimus ja erityisesti sen 122 artikla ja 322 artiklan 1 kohta.

4.3. Päätelmä

Ehdotetun päätöksen oikeusperustan olisi oltava SEUT-sopimuksen 122 artikla ja 322 artiklan 1 kohta yhdessä sen 218 artiklan 9 kohdan kanssa sekä Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 2894/94 1 artiklan 3 kohta.

5. TALOUSARVIOVAIKUTUKSET

Suunnitellulla säädöksellä muutetaan EU:n määrärahoihin lisättävien, ETA:n EFTA-valtioilta tulevien käyttötarkoitukseensa sidottujen tulojen määrän laskentaa niin, että a) ETA:n EFTA-valtioiden suhdeluku, jota sovelletaan aiempien toimien loppuun saattamista koskevissa budjettikohdissa oleviin määriin, pienenee – aiheuttamatta määrärahojen puutetta – ja b) NGEU-välineen määrärahat sisällytetään ETA:n EFTA-valtioiden rahoitusosuuden laskentaan, jolloin ETA:n EFTA-valtioiden rahoitusosuus kasvaa ohjelmissa, joihin ne osallistuvat ja jotka saavat NGEU-välineen määrärahoja (Horisontti Eurooppa -ohjelma ja unionin pelastuspalvelumekanismi).

6. SUUNNITELLUN SÄÄDÖKSEN JULKAISEMINEN

Koska ETA:n sekakomitean säädöksellä muutetaan 82 artiklan täytäntöönpanon taloudellisista yksityiskohdista tehtyä ETA-sopimuksen pöytäkirjaa 32, on aiheellista julkaista se *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* sen jälkeen kun se on hyväksytty.

2021/0351 (NLE)

Ehdotus

NEUVOSTON PÄÄTÖS

ETA:n sekakomiteassa Euroopan unionin puolesta otettavasta kannasta 82 artiklan täytäntöönpanon taloudellisista yksityiskohdista tehdyn ETA-sopimuksen pöytäkirjan 32 muuttamiseen

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 122 artiklan ja 322 artiklan 1 kohdan yhdessä sen 218 artiklan 9 kohdan kanssa,

ottaa huomioon Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 28 päivänä marraskuuta 1994 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 2894/94[2] ja erityisesti sen 1 artiklan 3 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Sopimus Euroopan talousalueesta, jäljempänä ’ETA-sopimus’, tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 1994.

(2) Euroopan unionin lainsäädäntöä on muutettu erityisesti hyväksymällä Euroopan unionin elpymisvälineen perustamisesta covid-19-kriisin jälkeisen elpymisen tukemiseksi 14 päivänä joulukuuta 2020 annettu neuvoston asetus (EU) 2020/2094 ja elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta 12 päivänä helmikuuta 2021 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/241.

(3) ETA-sopimuksen 98 artiklan mukaan ETA-sopimuksen 92 artiklalla perustettu ETA:n sekakomitea voi tehdä päätöksiä ETA-sopimuksen 82 artiklan täytäntöönpanon taloudellisista yksityiskohdista tehdyn pöytäkirjan 32 muuttamisesta ETA-sopimuksen 93 artiklan 2 kohdassa sekä 99, 100, 102 ja 103 artiklassa määrätyllä tavalla.

(4) Sen vuoksi ETA-sopimuksen pöytäkirjan 32 määräyksiä olisi muutettava.

(5) ETA:n sekakomiteassa esitettävän unionin kannan olisi perustuttava tähän päätökseen liitettyyn ETA:n sekakomitean päätösluonnokseen,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

ETA:n sekakomiteassa unionin puolesta esitettävä kanta ETA-sopimuksen 82 artiklan täytäntöönpanon taloudellisista yksityiskohdista tehdyn pöytäkirjan 32 ehdotettuun muuttamiseen perustuu tähän päätökseen liitettyyn ETA:n sekakomitean päätösluonnokseen.

[2] EYVL L 305, 30.11.1994, s. 6–8.

2 artikla

Tämä päätös tulee voimaan päivänä, jona se hyväksytään. Sitä sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2021.

Tehty Brysselissä

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja